

ការចុចខ្មែរអង្គរ

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម	2
ស្រទាប់នីមួយៗនៃការចុចខ្មែរអង្គរ	2
ស្រទាប់នីមួយៗលើខែសធិប – រឺនដូស៍/ម៉ាកអូអេស	2
ស្រទាប់នីមួយៗលើឧបករណ៍ថាច់ (touch) – អ៊ែនដ្រែយ / អាចអូអេស	3
តួអក្សរខ្មែរតាមក្រុម និង គ្រាប់ចុចសម្រាប់ខែសធិប	5
ព្យញ្ជនៈ	5
ស្រៈនិស្ស័យ	5
សញ្ញា	6
ស្រៈពេញតួ	6
វណ្ណយុត្ត	6
ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ	6
ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង	6
សញ្ញាបិយបណ្ណ	7
លេខខ្មែរ	7
លេខអត្តៈ	7
លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិខ្មែរ	7
តួអក្សរហួសសម័យ(លែងប្រើ)	8
តួអក្សរប្រើក្នុងភាសាជនជាតិដើមភាគតិច	8
ការភ្ជាប់ និង ដំណកឃ្លា	8
ការវាយអក្សរខ្មែរ	9
ស្វ័យកែតម្រូវដោយគ្មានការរំខាន	9
ជើង + ស្រៈ	9
ជើង + ្រ [U+17D2] [U+179A]	9
ជើង + វណ្ណយុត្តប្បមូលភេទ + ស្រៈ	10
វណ្ណយុត្តប្បមូលភេទ + ស្រៈ	10
ស្រៈមាននិគមិត [U+17C6]	10
ស្រៈ ោ [U+17C4] និងស្រៈ ើ [U+17BE]	10
ជើងមើលទៅដូចគ្នា	10
ការបង្វិលស្រៈ	10
បម្រាម/សំឡេងព្រមាន	11
តួអក្សរវាយច្រឡំ	11

សេចក្តីផ្តើម

ឯកសារនេះត្រូវបានដកស្រង់និងសម្រួលមកពីប្រភព៖ «របៀបវាយយូនីកូដខ្មែរ» «យូនីកូដស្តង់ដារ កំណែ១០.០.០» និង អត្ថបទស្រាវជ្រាវដែលក្រុមការងារឃឹមែន (Keyman) បានសរសេរនិងធ្វើបទបង្ហាញនៅសន្និសីទអាស៊ីស្តីពីប្រព័ន្ធព័ត៌មាននៅឆ្នាំ២០១៧ក្រោមចំណងជើងថា «ភាពងាយរងគ្រោះដោយការវែនឆ្វេង (render) ក្នុងការប្រើប្រាស់យូនីកូដខ្មែរ» ។ ការកែតម្រូវបន្ថែមឡើងដោយក្រុមការងារឃឹមែន ។ ស្រទាប់១ត្រូវបានបន្ថែមលើកម្មវិធីសម្រាប់ឌែសក់ (Desktop) និងឧបករណ៍ថាច់ (touch) ដើម្បីដាក់លេខខ្មែរបុរាណដែលប្រើសម្រាប់ការទស្សនា និងការចុះកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិ ។

ស្រទាប់នីមួយៗនៃការចុចខ្មែរអង្គ

ស្រទាប់នីមួយៗលើឌែសក់ – វីនដូស៍ (Windows) / ម៉ាកអូអេស (macOS)

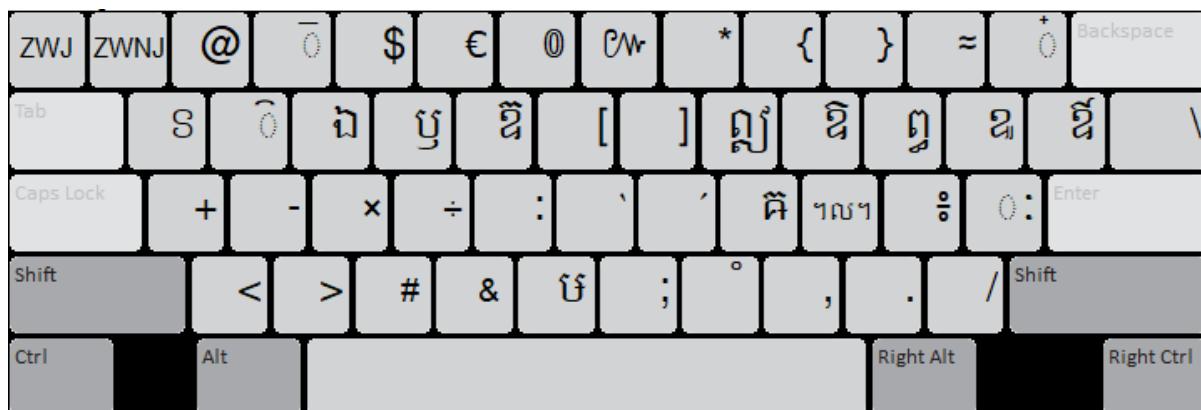
ស្រទាប់ដើម

ស្រទាប់ពេលចុចប្តូរ (Shift)

ស្រទាប់ពេលចុចឆ្លាស់ស្តាំ (AltGr)

ស្រទាប់ពេលចុចឆ្លាស់ស្តាំ(AltGr)និងប្តូរ (Shift) ព្រមគ្នា

ស្រទាប់នីមួយៗលើឧបករណ៍ថាច់-អែនដ្រូយ (Android) / អាប៊ីអូអេស (iOS)

គ្មានគ្រាប់ចុចប្តូរស្រទាប់(Shift key) ហើយគ្មានគ្រាប់ចុចដាក់ជើងទេ ។ ប្លែកណាស់ មែនទេ? ប្រហែលហើយ តែតាមពិតទៅ យើងពិបាកចុចគ្រាប់ចុចប្តូរស្រទាប់ណាស់ពេលប្រើដៃម្ខាង ។ គ្រាប់ចុចផ្សេងទៀតបង្កប់នៅក្នុងគ្រាប់ចុចនីមួយៗ បើចុចឱ្យយូរ(ប្រហែល១វិនាទី) យើងនឹងឃើញគ្រាប់ចុចច្រើនទៀតលេចឡើង ។ ឧទាហរណ៍ ដើម្បីបានជើង “្រ” “្ល” ឬ “្វ” យើងត្រូវចុចគ្រាប់ចុច “រ” ឱ្យជាប់ ហើយរើសយកគ្រាប់ចុច “្រ” ដែលផុសឡើង ។ យើងប្រហែលជាចំណាំបានថានៅលើក្តារចុចខ្មែរអង្គរសម្រាប់ខែសីមា តួអក្សរទាំង៤នេះសុទ្ធតែស្ថិតនៅលើគ្រាប់ចុច “R” ហេតុដូច្នេះហើយបានជាគេយកវាមកដាក់លើគ្រាប់ចុចនេះដោយបង្កប់ក្នុងមុខងារឡង់ប្រេស (long press) ។

ពេលប្រើក្តារចុចបែបថាច់ យើងគប្បីដឹងពីទីតាំងនៃគ្រាប់ចុចនីមួយៗ ។ ប្រហែលត្រូវការពេលខ្លះដើម្បីឱ្យស្មាននឹងការប្រើប្រាស់បែបនេះ តែវានឹងងាយទៅៗ ពេលដែលយើងប្រើវាយូរឬបន្តិច ហើយវានឹងងាយជាងការចុចលើ “Shift” ដើម្បីប្តូរទៅស្រទាប់មួយទៀតរាល់ពេលដើម្បីរកមើលគ្រាប់ចុចផ្សេងទៀត ដូចគ្នាដែរយើងមិនបាច់ចុចលើ “្រ” រាល់លើកដើម្បីដាក់ជើងទេ ។

ស្រទាប់ដើម

ស្រទាប់លេខ (១២៣)

ស្រទាប់លេខអត្ត: និង ការបរិច្ឆេទចន្ទតិខ្មែរ (១២៣)

តួអក្សរខ្មែរតាមក្រុម និង គ្រាប់ចុចសម្រាប់ខែសធិប

ព្យញ្ជនៈ

ព្យញ្ជនៈ	គ្រាប់ចុច
ក [U+1780]	K
ខ [U+1781]	X
គ [U+1782]	Shift K
ឃ [U+1783]	Shift X
ង [U+1784]	G
ច [U+1785]	C
ឆ [U+1786]	Q
ជ [U+1787]	Shift C
ឈ [U+1788]	Shift Q
ញ [U+1789]	Shift J
ដ [U+178A]	D
បំ [U+178B]	Z
ឧ [U+178C]	Shift D
ឆ [U+178D]	Shift Z
ណ [U+178E]	Shift N
ត [U+178F]	T

ព្យញ្ជនៈ	គ្រាប់ចុច
ថ [U+1790]	F
ទ [U+1791]	Shift T
ធ [U+1792]	Shift F
ន [U+1793]	N
ប [U+1794]	B
ដ [U+1795]	P
ព [U+1796]	Shift B
ភ [U+1797]	Shift P
ម [U+1798]	M
យ [U+1799]	Y
រ [U+179A]	R
ល [U+179B]	L
វ [U+179C]	V
ស [U+179F]	S
ហ [U+17A0]	H
ឡ [U+17A1]	Shift L
អ [U+17A2]	Shift G

ស្រៈនិស្ស័យ

ស្រៈនិស្ស័យ	គ្រាប់ចុច
ា [U+17B6]	A
ិ [U+17B7]	I
ឹ [U+17B8]	Shift I
ី [U+17B9]	W
ឺ [U+17BA]	Shift W
ុ [U+17BB]	U
ួ [U+17BC]	Shift U
្ន [U+17BD]	Shift Y
ៃ [U+17BE]	;
ឿ [U+17BF]	Shift [

ស្រៈនិស្ស័យ	គ្រាប់ចុច
ៀ [U+17C0]	[
េ [U+17C1]	E
ៃ [U+17C2]	Shift E
ៃ [U+17C3]	Shift S
ោ [U+17C4]	O
ៅ [U+17C5]	Shift O
ុំ [U+17BB] [U+17C6]	,
ាំ [U+17B6] [U+17C6]	Shift A
ុះ [U+17BB] [U+17C7]	Shift ,
ៃះ [U+17C1] [U+17C7]	Shift V
ោះ [U+17C4] [U+17C7]	Shift ;

សញ្ញា

សញ្ញា	គ្រាប់ចុច
◌̇ [U+17C6]	Shift M
◌̈ [U+17C7]	Shift H
◌̈ [U+17C8] ¹	AltGr ’

ស្រះពេញតួ

ស្រះពេញតួ	គ្រាប់ចុច	ស្រះពេញតួ	គ្រាប់ចុច
ធី [U+17A5]	-	ព្វ [U+17AD]	Shift \
ឡ [U+17A6]	AltGr I	ព្វ [U+17AE]	\
ឧ [U+17A7]	Shift]	ឯ [U+17AF]	AltGr E
ឧ [U+17A9]	AltGr [ព្វ [U+17B0]	AltGr P
ឌី [U+17AA]]	ឌី [U+17B1]	AltGr O
ឬ [U+17AB]	AltGr R	ច [U+17B2]	=
ឬ [U+17AC]	Shift R	ឌី [U+17B3]	AltGr]

វណ្ណយុត្ត

វណ្ណយុត្ត	គ្រាប់ចុច	វណ្ណយុត្ត	គ្រាប់ចុច
◌̈ [U+17C9]	Shift ’	ី [U+17CF]	Shift 8
◌̈ [U+17CA]	/	◌̈ [U+17D0]	Shift 7
◌̈ [U+17CB]	’	◌̈ [U+17CE]	AltGr =
◌̈ [U+17CC]	Shift -	◌̈ [U+17D3]	AltGr M
◌̈ [U+17CD]	Shift 6	◌̈ [U+17D2]	J

ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ

ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ	គ្រាប់ចុច	ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ	គ្រាប់ចុច
។ [U+17D4]	.	៣ [U+17D9]	AltGr 6
។ [U+17D5]	Shift .	៣ [U+17DA]	AltGr 7
៖ [U+17D6]	AltGr ;	ៗ [U+17D7]	Shift 2

ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង

ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង	គ្រាប់ចុច	ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង	គ្រាប់ចុច
! [U+0021]	Shift 1	« [U+00AB]	`
? [U+003F]	Shift ?	» [U+00BB]	Shift `

¹ តាមពិត វាមិនមែនជាស្រះទេ តែវាមានតួនាទីស្រដៀងស្រះ ។ ជូនកាលគេចាត់ទុកថាវាជាវណ្ណយុត្ត ។

“ [U+0022]	Shift 3	- [U+002D]	AltGr S
. [U+002E]	AltGr .	: [U+003A]	AltGr G
, [U+002C]	AltGr ,	‘ [U+2018]	AltGr H
; [U+003B]	AltGr N	’ [U+2019]	AltGr J
# [U+0023]	AltGr C	& [U+0026]	AltGr V

សញ្ញាបិទបណ្តុំ

័ [U+17DB]	Shift 4
------------	---------

លេខខ្មែរ

លេខខ្មែរ	ត្រាប់ចុច	លេខខ្មែរ	ត្រាប់ចុច
១ [U+17E1]	1	៦ [U+17E6]	6
២ [U+17E2]	2	៧ [U+17E7]	7
៣ [U+17E3]	3	៨ [U+17E8]	8
៤ [U+17E4]	4	៩ [U+17E9]	9
៥ [U+17E5]	5	០ [U+17E0]	0

លេខអត្តៈ

លេខអត្តៈ	ត្រាប់ចុច	លេខអត្តៈ	ត្រាប់ចុច
^ [U+17F1]	AltGr Shift 1	\ [U+17F6]	AltGr Shift 6
ı [U+17F2]	AltGr Shift 2	˘ [U+17F7]	AltGr Shift 7
ˆ [U+17F3]	AltGr Shift 3	/ [U+17F8]	AltGr Shift 8
˜ [U+17F4]	AltGr Shift 4	ˆ [U+17F9]	AltGr Shift 9
˘ [U+17F5]	AltGr Shift 5	˚ [U+17F0]	AltGr Shift 0

លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិខ្មែរ

លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិ	ត្រាប់ចុច	លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិ	ត្រាប់ចុច
០ [U+19E0]	AltGr Shift Q	៤ [U+19F0]	AltGr Shift G
១ [U+19E1]	AltGr Shift W	៥ [U+19F1]	AltGr Shift H
២ [U+19E2]	AltGr Shift E	៦ [U+19F2]	AltGr Shift J
៣ [U+19E3]	AltGr Shift R	៧ [U+19F3]	AltGr Shift K
៤ [U+19E4]	AltGr Shift T	៨ [U+19F4]	AltGr Shift L
៥ [U+19E5]	AltGr Shift Y	៩ [U+19F5]	AltGr Shift ;
៦ [U+19E6]	AltGr Shift U	០ [U+19F6]	AltGr Shift ’
៧ [U+19E7]	AltGr Shift I	១ [U+19F7]	AltGr Shift Z

លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទតតិ	គ្រាប់ចុច
៨ [U+19E8]	AltGr Shift O
៩ [U+19E9]	AltGr Shift P
១០ [U+19EA]	AltGr Shift [
១១ [U+19EB]	AltGr Shift]
១២ [U+19EC]	AltGr Shift A
១៣ [U+19ED]	AltGr Shift S
១៤ [U+19EE]	AltGr Shift D
១៥ [U+19EF]	AltGr Shift F

លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទតតិ	គ្រាប់ចុច
១៨ [U+19F8]	AltGr Shift X
១៩ [U+19F9]	AltGr Shift C
១១០ [U+19FA]	AltGr Shift V
១១១ [U+19FB]	AltGr Shift B
១១២ [U+19FC]	AltGr Shift N
១១៣ [U+19FD]	AltGr Shift M
១១៤ [U+19FE]	AltGr Shift ,
១១៥ [U+19FF]	AltGr Shift .

តួអក្សរហួសសម័យ(លែងប្រើ)

តួអក្សរ	គ្រាប់ចុច
១ល១ [U+17D8]	AltGr L
ឌី [U+17A8]	AltGr T
ឌ [U+17DC]	AltGr Q
២² [U+17D1]	AltGr 3
° [U+17D3]	AltGr M

តួអក្សរប្រើក្នុងភាសាជនជាតិដើមភាគតិច

តួអក្សរ	គ្រាប់ចុច
គី [U+179D]	AltGr K
បេ [U+179E]	AltGr B
ិ [U+17DD]	AltGr W

ការភ្ជាប់ និង ដំណកឃ្លា

ឈ្មោះគ្រាប់ចុច	គ្រាប់ចុច
ចន្លោះមើលមិនឃើញ មិនភ្ជាប់ (Zero-width non-joiner) [U+200C]	AltGr + 1
ចន្លោះមើលមិនឃើញ ភ្ជាប់ (Zero-width joiner) [U+200D]	AltGr + ‘
ចន្លោះមើលមិនឃើញ (Zero-width space) [U+200B]	Spacebar
ដំណកឃ្លា (White space) [U+0020]	Shift + Spacebar or Press Spacebar twice
គ្មានដំណកឃ្លា (No break space) [U+00A0]	AltGr + Spacebar

² សូមកុំប្រឡំតួអក្សរនេះនឹងត្រីសព្ទ ិ [U+17CA] ។

ការវាយអក្សរខ្មែរ

ការចុចខ្មែរអង្គរតម្រូវប្រាប់ចុចតាមការចុចខ្មែរណែនាំ(Khmer NiDA) ហើយក៏បានធ្វើការកែសម្រួលបន្ថែមទៀត ។ លក្ខណៈពិសេសផ្សេងៗបានដាក់បញ្ចូលដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការវាយអក្សរខ្មែរ (ឧទា. កាត់បន្ថយការវាយដែលមានលំដាប់លំដោយតួអក្សរមិនក្នុងសង់ស៊ីសត្តា) ។ មិនថាអ្នកវាយអក្សរបែបណាទេដើម្បីឱ្យចេញជាពាក្យ ការចុចនេះនឹងធ្វើឱ្យពាក្យនោះត្រឹមត្រូវតាមលំដាប់លំដោយដែលបានកំណត់រួចជាស្រេច ។ សូមចំណាំផងដែរថាការស្វ័យកែសម្រួលនេះមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះតែករណីដែលបានបញ្ចូលក្នុងការចុចនេះប៉ុណ្ណោះ ។ សូមចុច[ទីនេះ](#)ដើម្បីបើកមើលការណែនាំពីរបៀបដំឡើងការចុចខ្មែរអង្គរ ។

របៀបប្រើប្រាស់ការចុចខ្មែរអង្គរគឺមិនខុសពីរបៀបប្រើប្រាស់ការចុចផ្សេងៗទៀតដែលប្រើការតម្រូវប្រាប់ចុចតាមខ្មែរណែនាំនោះឡើយ ។ អ្នកអាចវាយពាក្យតាមលំដាប់លំដោយនៃការប្រកប មិនមែនតាមរបៀបដែលវាបង្ហាញឱ្យយើងឃើញទេ ជាពិសេសពេលស្រៈស្ថិតនៅខាងឆ្វេងព្យញ្ជនៈ ។ ដើម្បីវាយពាក្យ “តែ” យើងត្រូវវាយព្យញ្ជនៈមុនហើយទើបវាស្រៈ (បានន័យថា វាយគ្រាប់ចុច “T” បន្ទាប់មក “Shift E”) ។

លំដាប់លំដោយនៃតួអក្សរគឺ ៖

ព្យញ្ជនៈ+ជើងព្យញ្ជនៈ+វណ្ណយុត្តបូរមូលភេទ+ស្រៈ+វណ្ណយុត្ត

ស្វ័យកែតម្រូវដោយគ្មានការរំខាន

ការចុចខ្មែរអង្គរនឹងកែតម្រូវដោយស្វ័យប្រវត្តិនូវកំហុសនៃការវាយអក្សរខ្មែរចំនួន៤ករណី ។ ករណីទាំងនេះសុទ្ធតែមិនអាចមើលឃើញនឹងភ្នែកទេ ហើយកម្មវិធីបង្ហាញអក្សរលើអេក្រង់(rendering engine)នឹងមិនបង្ហាញឱ្យយើងឃើញនូវកំហុសទាំងនោះនៅលើអេក្រង់ទេ ។ ការស្វ័យកែតម្រូវនេះប្រព្រឹត្តិទៅដោយធ្វើការតម្រូវតួអក្សរឡើងវិញឬក៏ប្តូរតួអក្សរដែលខុសទៅជាតួអក្សរមួយទៀតដែលត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដក្នុងមួយបំព្រិចភ្នែក ។

ជើង + ស្រៈ

ពេលជើងនិងស្រៈនៅជិតគ្នា ស្រៈត្រូវនៅបន្ទាប់ពីជើង ។ ឧទាហរណ៍ “ខ្មែរ” និង “ខ្មែរ” មើលទៅដូចគ្នាបេះបិទប៉ុន្តែការវាយបញ្ចូលរបស់វាមិនដូចគ្នាទេ ។

1. ខ្មែរ = ខ ្ម ៃ រ (ត្រូវ)
2. ខ្មែរ = ខ ៃ ្ម រ (ខុស)

ដោយសាររូបមន្តអាស្រ័យលើបរិបទ ការចុចខ្មែរអង្គរអាចកែកំហុសដូចមានក្នុងពាក្យទី២ឱ្យចេញមកមានលំដាប់លំដោយដូចក្នុងពាក្យទី១ ។

ជើង + ្រ [U+17D2] [U+179A]

ដោយផ្អែកលើក្បួននៃការប្រកប បើមានជើង២នៅបន្តបន្ទាប់គ្នា ហើយជើង១ក្នុងចំណោមជើងទាំង២ជា ្រ [U+17D2] [U+179A] នោះជើង ្រ [U+17D2] [U+179A] ត្រូវនៅបន្ទាប់ពីជើង១ទៀត ។

- កញ្ជើល = ក ញ ្រ ី ល (ត្រូវ)
- កញ្ជើល = ក ញ ្រ ្រ ី ល (ខុស)

ដូចឃើញស្រាប់ហើយថា លំដាប់លំដោយនៃជើងក្នុងពាក្យទាំង២មិនដូចគ្នាទេ តែពាក្យដែលបង្ហាញលើអេក្រង់គឺដូចគ្នា តែម្តង ។ អញ្ចឹង មិនខុសពីករណីខាងលើៗទេ ក្តារចុចខ្មែរអង្គរអាចប្តូរលំដាប់លំដោយនៃជើងទាំង២នេះដោយស្វ័យប្រវត្តិ ។ ជាលទ្ធផល យើងនឹងបានពាក្យដែលមើលទៅដូចគ្នានឹងមានលំដាប់លំដោយក្នុងសង់ស៊ីសត្នាថែមទៀតផង ។

ជើង + វណ្ណយុត្តប្បមូលភេទ + ស្រៈ

នេះជាករណីដែលលំដាប់លំដោយតួអក្សរមិនប្រាកដប្រជាក្នុងយុនីកូដស្តង់ដា ។ យុនីកូដស្តង់ដាជំនាន់៤.០និងលើសពីនេះឱ្យដាក់វណ្ណយុត្តប្បមូលភេទនៅចន្លោះរវាងព្យញ្ជនៈនិងជើង ប៉ុន្តែយុនីកូដស្តង់ដា៣.០ឱ្យដាក់បន្ទាប់ពីជើង ។ ក្តារចុចខ្មែរអង្គរយល់ស្របនឹងយុនីកូដស្តង់ដា៣.០ ហើយយកលំដាប់លំដោយនោះមកធ្វើជាបទដ្ឋាន ។ បើគេវាយវណ្ណយុត្តប្បមូលភេទមុនដាក់ជើង នោះលំដាប់លំដោយនេះនឹងត្រូវបានប្តូរដោយគ្មានការរំខាន ។

ម ៉ ្យ ា ង ⇒ ម ្យ ៉ ា ង

វណ្ណយុត្តប្បមូលភេទ + ស្រៈ

វណ្ណយុត្តប្បមូលភេទត្រូវតែវាយមុនស្រៈ ។ (សូមមើលចំណុចខាងលើ)

ស្រៈមាននិកហិត [U+17C6]

យុនីកូដស្តង់ដាចាត់ទុកនិកហិតជាសញ្ញា ទោះបីជាវាមានតួនាទីស្រដៀងស្រៈនិស្ស័យក៏ដោយ ។ គេច្រើនរំលឹកជាមួយស្រៈនិស្ស័យ ឧទា. ្ក [U+17BB] ា [U+17B6] ហើយវាត្រូវនៅទីតាំងបន្ទាប់ពីស្រៈទាំងនេះ ។

ក ំ ុ ⇒ ក ុ ំ
ក ំ ា ⇒ ក ា ំ

ស្រៈ ោ [U+17C4] និងស្រៈ ើ [U+17BE]

គេអាចច្រឡំវាយស្រៈទាំង២នេះដោយផ្សំស្រៈ ា [U+17B6] និងស្រៈ េ [U+17C1] ហើយស្រៈ េ [U+17C1] និងស្រៈ ើ [U+17B8] ។ បើគេវាយផ្សំគ្នាបែបនេះ ក្តារចុចខ្មែរអង្គរនឹងប្តូរបន្ទុំនោះទៅជា ោ [U+17C4] និង ើ [U+17BE] ដែលជាស្រៈត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដ ។

ជើងមើលទៅដូចគ្នា

ជើង២មើលទៅដូចគ្នាបេះបិទ តែតាមពិតមានលេខកូដយុនីកូដខុសគ្នា (្ក [U+17D2] [U+178A] and ្ក [U+17D2] [U+178F]) ។ តាមរូបមន្តការប្រកបជើងទី១ត្រូវដាក់បន្ទាប់ ណ [U+178E] ហើយទី២ត្រូវដាក់បន្ទាប់ ន [U+1793] ។

ការបង្វិលស្រៈ

យើងមិនអាចដាក់ស្រៈ២បន្តបន្ទាប់គ្នាបានទេ បើវាយស្រៈ១ហើយវាយស្រៈ១ទៀត ស្រៈដែលទើបនឹងវាយនោះនឹងជំនួសស្រៈដែលវាយមុន ។ ឧទាហរណ៍ បើយើងបានវាយស្រៈ ា [U+17B6] រួចហើយវាយស្រៈ ៃ [U+17C2] នោះស្រៈ ៃ [U+17C2] នឹងជំនួសស្រៈ ា [U+17B6] ។

ចំណាំ ៖

ការបង្វិលស្រៈនឹងមិនកើតឡើងទេក្នុងករណីខាងក្រោម ៖

- បើស្រៈទី១ជាស្រៈ េ [U+17C1] ស្រៈទី២ជាស្រៈ ី [U+17B8] នោះលទ្ធផលគឺស្រៈ ើ [U+17BE] មិនមែនស្រៈ ី [U+17B8] ទេ ។
- បើស្រៈទី១ជាស្រៈ េ [U+17C1] ហើយស្រៈទី២ជា ា [U+17B8] ឬបញ្ចូលមកវិញ នោះលទ្ធផលគឺជាស្រៈ ោ [U+17C4] ព្រោះថាការបង្វិលមិនកើតឡើងទេក្នុងករណីនេះ ។
- បើស្រៈទី១ជាស្រៈលើ៣ ហើយស្រៈទី២ជាស្រៈ ុ [U+17BB] ឬបញ្ចូលមកវិញ នោះការបង្វិលមិនកើតឡើងទេ ហើយលទ្ធផលគឺជាវណ្ណយុត្តបូរមូលភេទដែលស៊ីនីបរិបទ ។ ឧទាហរណ៍ថា គេវា “ស ី ុ” ឬ “ស ុ ី” នោះវានឹងស្លៀកព្រួសទៅជា “សី (ស ិ ី)” ចំណែកឯ “ម ី ុ” ឬ “ម ុ ី” នឹងក្លាយទៅជា “មី (ម ិ ី)” ។
- ពេលដាក់ ុ [U+17BB] បន្ទាប់ពី ា ំ នោះស្រៈ ុ នឹងប្តូរទៅជាវណ្ណយុត្តបូរមូលភេទ ហើយដាក់នៅពីខាងមុខស្រៈ ា ំ ។ ឧទាហរណ៍៖
 - សាំ + ុ ⇒ សាំ (ស ិ ា ំ) ហើយ
 - មាំ + ុ ⇒ មាំ (ម ិ ា ំ) ។
- ពេលដាក់ស្រៈ ា ឬស្រៈ ុ បន្ទាប់ពីស្រៈ ំ នោះទីតាំងត្រូវប្តូរប្រាសមកវិញ ។ ឧទាហរណ៍៖
 - ក + ំ + ុ ⇒ កុំ (ក ុ ំ) ហើយ
 - ក + ំ + ា ⇒ កាំ (ក ា ំ) ។
 -

បម្រាម/សំឡេងព្រមាន

- មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់ស្រៈ២ដាក់បន្តបន្ទាប់គ្នានៅក្នុងព្យាង្គតែ១ ។
- មិនអនុញ្ញាតដាក់បន្តបន្ទាប់ពីស្រៈ វណ្ណយុត្តដូចស្រៈ⁴ វណ្ណយុត្តបូរមូលភេទ ឬ ក៏ជើងឡើយ ។
- មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់សញ្ញាដាក់ជើង (ុ) ២បន្តបន្ទាប់គ្នា ។
- មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់វណ្ណយុត្តបូរមូលភេទ២បន្តបន្ទាប់គ្នា ។

តួអក្សរវាយច្រឡំ

ល.រ.	គេច្រឡំវាយ ...	ត្រូវស្ងៀមតែតម្រូវជា...
១	ឡ (ទ ្យ)	ឡ
២	ប្ប (ប ្ប)	ប្ប
៣	ប្ប (ប ្ប ុ)	ប្ប
៤	ញ (ញ ា)	ញ
៥	ញ (ញ ា)	ញ
៦	ញ (ញ ្ខ)	ញ
៧	ញ (ញ ្ខ ុ)	ញ
៨	ញ (ញ ្ខ)	ញ
៩	ឌី (ឌ ិ)	ឌី

³ គេចាត់ទុកស្រៈ ិ [U+17B7] ី [U+17B8] ី [U+17B9] ី [U+17BA] ើ [U+17BE] និង ា ំ [U+17B6] [U+17C6] ជាស្រៈលើ ។

⁴ តួអក្សរទាំងនេះ(ំ [U+17C6] ះ [U+17C7] និង ះ [U+17C8])មានតួនាទីស្រដៀងស្រៈ ។

១០	ខី (ខី)	៧
១១	ខ័ (ខ័)	៧
១២	ជ័ (ជ័)	៧
១៣	ទ័ (ទ័)	៧